УДК 336.64:658.14/.17; JEL Classification: G30, G31, G32, M20
DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-4-23

Левченко Олександр Миколайович, д.е.н., проф., професор кафедри менеджменту та підприємництва Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Бондар Юлія Анатоліївна, к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту та підприємництва Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Levchenko Oleksandr, Dr. of Economics, Professor, Professor of the Department of Management and Entrepreneurship Central Ukrainian State University named after Volodymyr Vynnychenko, Kropyvnytskyi, https://orcid.org/0000-0001-5452-7420

Bondar Iuliia, PhD of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management and Entrepreneurship Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, https://orcid.org/0000-0003-2269-6208

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

FINANCIAL MANAGEMENT AS A TOOL FOR EFFECTIVE CASH FLOW MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

Левченко О. М., Бондар Ю. А. Фінансовий менеджмент як інструмент ефективного управління грошовими потоками підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 4. С. 121 – 125.

Levchenko O., Bondar I. Financial management as a tool for effective cash flow management of the enterprise. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2025. Volume 10. № 4, pp. 121 – 125.

У статті розглядається роль фінансового менеджменту як ключового інструменту ефективного управління грошовими потоками підприємства. Проаналізовано зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на формування грошових потоків, зокрема макроекономічні умови, податково-регуляторне середовище, ринкове середовище, фінансова політика, операційна діяльність, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, інвестиційні рішення та організаційні чинники. Показано значення структурованої моделі управління грошовими потоками, яка включає діагностику фінансового стану, планування, оптимізацію потоків, контроль та оцінку результативності, що дозволяє забезпечити стабільність, ліквідність і фінансову стійкість підприємства. Визначено перспективи подальших наукових досліджень щодо застосування цифрових фінансових технологій, штучного інтелекту, аналітики великих даних, інтеграції ESG-принципів та адаптації управлінських стратегій у кризових умовах. Отримані результати можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового управління, прогнозування грошових потоків та забезпечення конкурентоспроможності підприємств.
Ключові слова: *фінансовий менеджмент, грошові потоки підприємства, управління ліквідністю, планування грошових потоків, контроль фінансових ресурсів, оптимізація фінансових процесів, стратегія управління фінансами.*

The article examines financial management as a key tool for effectively managing an enterprise's cash flows amid economic instability and digital transformation. It is emphasized that rational cash flow management provides the enterprise with financial stability, operating continuity, and increased competitiveness. The system of factors influencing cash flow formation is analyzed, internal (cost structure, capital turnover rate, receivables and payables management policy, level of operational efficiency) and external (macroeconomic situation, inflation, tax burden, access to financial resources, market conditions). A cash flow management model is presented comprising five consecutive stages: financial condition diagnostics, planning, flow optimization, control, and performance assessment. Such logic ensures the integrity of financial policy and allows the enterprise to stay ahead of risks. The importance of financial instruments, budgeting, cash flow forecasting, working capital management, financial controlling, liquidity, and profitability analysis as fundamental components of increasing the efficiency of financial resources management is determined. It is substantiated that integrating modern financial practices, digital analytical solutions, and a strategic orientation enables the enterprise to ensure stability, flexibility, and balance in cash flows, which form the basis for sustainable development. Effective financial management is not only a tool for optimizing cash flows but also a strategic factor in ensuring an enterprise's competitiveness. Its further development will be determined by the level of digital transformation, the quality of management decisions, and the flexibility of business adaptation to changes in the economic environment.
Keywords: *financial management, enterprise cash flows, liquidity management, cash flow planning, financial resource control, financial process optimization, financial management strategy.*

Вступ

У сучасних умовах динамічного розвитку економіки підприємства стикаються з необхідністю забезпечення стабільної платоспроможності, фінансової стійкості та стратегічної гнучкості. Саме ефективне управління грошовими потоками відіграє ключову роль у досягненні цих цілей. Грошові потоки є основою фінансового функціонування компанії, адже визначають можливість своєчасного виконання зобов'язань, фінансування операційної діяльності, інвестування та реагування на зовнішні ризики. У цьому контексті фінансовий менеджмент виступає одним із найважливіших інструментів формування раціональної політики управління фінансовими ресурсами. Дослідження означеної проблематики зумовлено зростанням економічної нестабільності, глобальною конкуренцією, цифровізацією фінансових процесів та посиленням вимог до прозорості корпоративного управління. Підприємства мають потребу в сучасних підходах до планування, контролю та оптимізації грошових потоків, що дозволяє своєчасно виявляти ризики, збалансовувати надходження й витрати, підтримувати необхідний рівень ліквідності та формувати фінансову стійкість.

В умовах економічної невизначеності особливої ваги набуває застосування інструментів фінансового менеджменту, які забезпечують комплексний аналіз потоків коштів, оптимізацію структури капіталу, прогнозування фінансових результатів та прийняття стратегічних рішень щодо інвестування і фінансування. Використання сучасних фінансових інструментів робить систему управління грошима більш гнучкою, технологічною та ефективною.

Тому, фінансовий менеджмент як інструмент управління грошовими потоками є критично важливим елементом успішного функціонування підприємства, забезпечує його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища, мінімізувати ризики та забезпечувати довготривалі перспективи розвитку. Актуальність вивчення цієї теми визначається потребою в удосконаленні підходів до управління фінансовими ресурсами та впровадженні інноваційних фінансових практик, які відповідають вимогам нинішніх економічних реалій.

Огляд літературних джерел дає змогу систематизувати наукові підходи та визначити ключові теоретичні засади, що формують сучасне розуміння управління фінансовими ресурсами. У працях вітчизняних і зарубіжних дослідників розкрито сутність фінансового менеджменту, особливості формування грошових потоків, методи їх оптимізації та вплив ефективного управління коштами на фінансову стійкість підприємства. Так, аналіз наукових джерел дозволяє окреслити еволюцію поглядів на зміст і функції фінансового менеджменту, виявити актуальні тенденції розвитку інструментів управління грошовими потоками та визначити наукові прогалини, що потребують подальших досліджень.

Так, Майборода О. та ін. проводили дослідження щодо теоретичних основ і практичних напрямів управління грошовими потоками підприємства, розробили методичні положення щодо організації процесу управління і напрями оптимізації [11]. Автор Заремба Є. в своїй публікації розглядає сутність та класифікацію грошових потоків підприємства; теоретико-методологічні аспекти аналізу грошових потоків [2]. Питанням оптимізації грошових потоків у системі фінансового менеджменту та методам уникнення кризових явищ через правильне управління потоками досліджують науковці Барабаш Н. та Никонович М. [1]. Стаття Монтики Ю. зосереджена на дослідженні особливостей формування та руху грошових потоків у сфері малого й середнього бізнесу. Автор аналізує основні підходи до організації фінансових процесів у цьому секторі та акцентує увагу на виборі дієвих стратегій планування, залучення та використання коштів для забезпечення стабільності та розвитку підприємств [12].

Емпіричні дослідження практик управління грошовими потоками □ приклади польових досліджень впливу практик cash-flow management на виживання/зростання SMME та фінансові показники досліджують науковці Augustine Oghenetejiri Aren та Athenia Bongani Sibindi [13]. Seretidou D. та ін. досліджують систематичний огляд порівняння традиційних фінансових коефіцієнтів та показників на основі грошових потоків (cash-flow ratios), щоб з'ясувати, які з них є більш інформативними для оцінки фінансового стану та прогнозування ризиків (банкрутства, дефолту) підприємств [14].

Наявні літературні джерела створюють наукове підґрунтя для дослідження фінансового менеджменту, проте актуальність теми вимагає подальшого розширення теоретичних і практичних підходів до ефективного управління грошовими потоками.

Формулювання цілей статті

Метою статті є всебічне дослідження фінансового менеджменту як інструменту ефективного управління грошовими потоками підприємства, визначення його впливу на забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та збалансованості внутрішніх та зовнішніх фінансових потоків в умовах сучасних економічних викликів. Для досягнення поставленої мети в статті передбачено виконання таких цілей: проаналізувати теоретичні підходи до сутності фінансового менеджменту та його ролі в системі управління підприємством; охарактеризувати фактори, що визначають формування та рух грошових потоків, включаючи макроекономічні, ринкові, податково-регуляторні та внутрішньоорганізаційні чинники; визначити ключові інструменти фінансового менеджменту, що забезпечують оптимізацію грошових потоків, зокрема бюджетування, прогнозування, управління оборотним капіталом та фінансовий контролінг; сформувати структурно-логічну модель управління грошовими потоками підприємства та обґрунтувати її практичне застосування.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ефективне управління грошовими потоками є ключовою складовою фінансової стійкості та операційної ефективності підприємства. Грошові потоки відображають реальний рух фінансових ресурсів та визначають здатність компанії виконувати свої зобов'язання, інвестувати у розвиток та адаптуватися до зовнішніх економічних змін. У цьому контексті фінансовий менеджмент виступає фундаментальним інструментом, що забезпечує оптимізацію структури й напрямів руху коштів, дозволяючи підприємству приймати економічно обґрунтовані управлінські рішення.

Фінансовий менеджмент є ключовою функціональною підсистемою управління підприємством, спрямованою на забезпечення раціонального формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Однією з центральних його функцій виступає управління грошовими потоками – рухом коштів, що генеруються в операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності. Саме якість цих потоків визначає здатність підприємства підтримувати платоспроможність, фінансову стійкість та інвестиційну активність [16].

Фінансовий менеджмент забезпечує створення ефективної політики управління грошима, яка охоплює прогнозування надходжень і витрат, оптимізацію їх структури, контроль ліквідності, вибір джерел фінансування та визначення напрямів інвестування. У сучасних умовах нестабільності та цифрової трансформації важливість фінансового менеджменту зростає, оскільки швидкість прийняття рішень та якість аналізу грошових потоків безпосередньо впливають на конкурентоспроможність підприємства [17].

Між зазначеними елементами управління формується цілісна система руху грошових ресурсів, яка охоплює всі напрями діяльності підприємства та потребує комплексного підходу до її організації. Ефективність фінансового менеджменту проявляється через здатність підприємства координувати операційні, інвестиційні та фінансові потоки таким чином, щоб забезпечити їх збалансованість і своєчасність. Саме тому доцільним є структурний аналіз грошових потоків за видами діяльності, що представлено у таблиці 1, адже це дозволяє зрозуміти, які інструменти фінансового менеджменту найбільше впливають на кожен із потоків та як вони формують загальну фінансову стійкість підприємства.

Таблиця 1. Структура грошових потоків підприємства та інструменти їх управління

Вид діяльності	Зміст грошових потоків	Інструменти фінансового менеджменту
Операційна	Надходження від реалізації продукції та послуг, витрати на виробництво, податки, оплата праці	Бюджетування, аналіз беззбитковості, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, планування ліквідності
Інвестиційна	Купівля/продаж основних засобів, нематеріальних активів, інвестиційних проєктів	Оцінка ефективності інвестицій, методи NPV, IRR, термін окупності, аналіз ризиків
Фінансова	Залучення капіталу, виплата дивідендів, обслуговування кредитів	Управління структурою капіталу, оптимізація вартості фінансування, політика дивідендів

Джерело: складено авторами за [8; 15; 16]

Таким чином, фінансовий менеджмент інтегрує планування та контроль грошових потоків у всіх сферах діяльності, забезпечуючи збалансування позитивного та негативного cash flow.

Після характеристики структури грошових потоків підприємства стає очевидним, що для їх ефективного управління необхідно застосовувати спеціалізовані інструменти фінансового менеджменту. Саме ці інструменти дозволяють прогнозувати надходження та витрати коштів, оптимізувати фінансові ресурси та забезпечувати збалансованість операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Як показано у таблиці 2, ключовими елементами такої політики є бюджетування, фінансове планування, аналіз cash flow, управління оборотним капіталом, ліквідністю, оцінка інвестиційних проєктів та управління ризиками, що разом створює основу для стабільного та прозорого руху грошових потоків підприємства.

Формування ефективної політики управління грошима ґрунтується на застосуванні комплексу інструментів фінансового менеджменту, що дозволяють прогнозувати, оцінювати та оптимізувати показники грошових потоків.

Таблиця 2. Основні інструменти фінансового менеджменту та їх значення в управлінні грошовими потоками

Інструмент	Сутність	Значення для управління грошовими потоками
Бюджетування	Планування доходів і витрат за періодами	Забезпечує контроль над дефіцитом або надлишком ліквідності
Фінансове планування	Формування прогнозних балансів, звітів про прибутки та збитки, cash flow	Дозволяє передбачити потребу у фінансуванні й оптимізувати грошові цикли
Аналіз грошових потоків (Cash Flow Analysis)	Аналіз операційного, інвестиційного та фінансового cash flow	Виявляє слабкі місця в структурі потоків та їх рентабельність
Управління оборотним капіталом	Оптимізація запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості	Скорочує фінансовий цикл і прискорює надходження коштів
Управління ліквідністю	Контроль наявності коштів для покриття зобов'язань	Підтримує платоспроможність підприємства
Методи оцінки інвестицій	NPV, IRR, PI, TIR, DPP	Забезпечують ефективне використання грошових ресурсів
Управління ризиками	Ідентифікація та мінімізація фінансових ризиків	Захищає грошові потоки від нестабільності ринку

Джерело: складено авторами за [6; 7; 17]

Так, ефективне управління грошовими потоками є центральним елементом фінансового менеджменту, оскільки саме від якості планування, контролю та оптимізації руху коштів залежить стабільність і розвиток підприємства. Для побудови дієвої системи управління фінансовими потоками важливо забезпечити послідовну інтеграцію аналітичних, планових та контрольних інструментів. У цьому контексті доцільним є використання структурованої моделі, що поєднує ключові етапи роботи з грошовими потоками. Узагальнена логіка такої системи подана у таблиці 3, де послідовно визначено етапи діагностики, планування, оптимізації, контролю та оцінки результативності, що забезпечують цілісність і ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства.

Для побудови ефективної системи управління грошовими потоками підприємства необхідно дотримуватися певної логіки взаємодії елементів фінансового менеджменту.

Таблиця 3. Етапи моделі управління грошовими потоками

Етап	**Зміст етапу**	**Очікуваний результат**
1. Діагностика фінансового стану	Аналіз ліквідності, рентабельності, cash flow, фінансових ризиків	Виявлення проблем і сильних сторін
2. Планування грошових потоків	Бюджет грошових надходжень і витрат, прогноз руху коштів	Забезпечення збалансованості доходів і витрат
3. Оптимізація структури потоків	Управління дебіторською, кредиторською заборгованістю, запасами	Скорочення фінансового циклу
4. Контроль і регулювання	Порівняння планових і фактичних даних, корекція	Підвищення ефективності фінансової політики
5. Оцінка результативності	Розрахунок коефіцієнтів cash flow, показників рентабельності	Визначення рівня ефективності управління

Джерело: сформовано авторами

Слід зазначити, що ефективне управління грошовими потоками залежить від комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів, які визначають інтенсивність, стабільність і напрям руху коштів. Розуміння впливу цих факторів дозволяє підприємству прогнозувати фінансові результати, підтримувати ліквідність та забезпечувати довгострокову фінансову стійкість.

Формування та ефективне управління грошовими потоками підприємства значною мірою визначається впливом комплексу зовнішніх та внутрішніх факторів, які формують середовище функціонування бізнесу. Зовнішні фактори охоплюють макроекономічні умови, податково-регуляторні вимоги та характеристики ринкового середовища. Серед макроекономічних чинників ключову роль відіграють рівень інфляції, що впливає на купівельну спроможність і собівартість продукції, валютні коливання, які визначають витрати та доходи підприємства у зовнішньоекономічних операціях, зміна облікової ставки як показника вартості кредитних ресурсів, а також фазовість економічного циклу, що зумовлює зміни попиту та динаміку надходження грошових коштів. Податкове середовище та система регуляцій впливають на обсяги чистих грошових потоків через рівень податкового навантаження, встановлені строки сплати податків, вимоги до фінансової звітності, а також через наявність або відсутність державних пільг, субсидій і програм підтримки.

Особливе значення має ринкове середовище, яке формує умови конкурентної боротьби та визначає стабільність грошових надходжень. Його структурними складовими є конкурентне середовище, платоспроможність клієнтів, динаміка попиту та загальні тенденції розвитку ринку. Високий рівень конкуренції часто потребує додаткових витрат на маркетинг та інновації, а зміни у вподобаннях споживачів прямо впливають на обсяги продажів. Платоспроможність клієнтів визначає швидкість і повноту надходження коштів, а динаміка попиту формує потребу в операційних ресурсах та впливає на планування грошових потоків.

Внутрішні фактори, що формують грошові потоки підприємства, пов'язані з фінансовою політикою, операційною діяльністю, управлінням дебіторською і кредиторською заборгованістю, інвестиційною активністю та організаційними особливостями управління. Фінансова політика визначає структуру капіталу, баланс між власними та позиковими коштами, підходи до управління ліквідністю, вибір амортизаційної політики та методи формування резервів. Операційні фактори включають обсяги та стабільність продажів, собівартість продукції, ефективність управління запасами, тривалість операційного циклу та продуктивність працівників – усі ці елементи безпосередньо впливають на обсяг і регулярність грошових надходжень.

Важливою складовою управління грошовими потоками є політика щодо дебіторської та кредиторської заборгованості. Умови надання відстрочки платежу клієнтам, строки розрахунків із постачальниками, рівень прострочених боргів, а також можливість використання таких інструментів як факторинг, форфейтинг чи лізинг, формують реальний обсяг доступних фінансових ресурсів і визначають рівень ліквідності. Інвестиційна діяльність також має суттєвий вплив, оскільки структура та обсяг капітальних вкладень, ефективність інвестиційних проєктів, дивідендна політика та довгострокові зобов'язання впливають на розподіл фінансових ресурсів між поточними та стратегічними потребами.

Організаційні та управлінські чинники, якість фінансового менеджменту, рівень автоматизації фінансових процесів, рівень стратегічного планування та швидкість управлінських рішень визначають здатність підприємства оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища та підтримувати стабільність грошових потоків. Ефективна корпоративна культура, зорієнтована на фінансову дисципліну та стратегічні орієнтири, сприяє підвищенню точності прогнозування та оптимізації грошового обігу.

У сукупності всі зазначені фактори формують багатовимірний механізм впливу на грошові потоки підприємства, а фінансовий менеджмент відіграє ключову роль у їхньому балансуванні, прогнозуванні та оптимізації, забезпечуючи стійкість і ефективність фінансової діяльності підприємства.

Розуміння перелічених факторів дає змогу менеджерам та фінансовим керівникам підприємств комплексно планувати та управляти грошовими потоками. Це забезпечує можливість здійснювати адекватне фінансове планування та бюджетування, своєчасно передбачати періоди пікових витрат і надходжень, а також підтримувати належний рівень ліквідності. Крім того, таке розуміння сприяє оптимізації операційних процесів підприємства, зокрема скороченню операційного циклу, зменшенню дебіторської заборгованості, ефективному управлінню запасами та кредиторською заборгованістю. Володіння знаннями щодо впливу різних чинників також дає можливість обґрунтовано формувати інвестиційну політику, приймати зважені рішення щодо капітальних вкладень, прогнозувати строки повернення інвестицій та їхній вплив на грошові потоки. Водночас усвідомлення дії цих факторів допомагає підприємству швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища – економічних умов, регуляторних нововведень чи ринкових коливань. У результаті це забезпечує підтримання стабільної грошової ліквідності, яка є ключовою передумовою фінансової стійкості й довгострокового розвитку підприємства.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Проведене дослідження підтверджує, що фінансовий менеджмент відіграє ключову роль у формуванні, контролі та оптимізації грошових потоків підприємства. Ефективна система управління грошовими потоками забезпечує стабільність фінансового стану, підвищує ліквідність, скорочує тривалість фінансового циклу та створює умови для стратегічного розвитку підприємства. Грошові потоки є чутливим індикатором ефективності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, тому їх грамотне управління виступає фундаментом сталого функціонування бізнесу в умовах невизначеності та ринкових коливань.

У процесі дослідження визначено, що на формування грошових потоків впливають численні внутрішні та зовнішні чинники: макроекономічна кон'юнктура, податково-регуляторне середовище, конкурентний тиск, фінансова політика підприємства, організаційна структура, інвестиційні рішення та рівень управлінської компетентності. Ефективне управління можливе лише за умови комплексного врахування цих факторів, їх системної оцінки й адаптації фінансової стратегії до змін середовища. У цьому контексті важливою є інтеграція сучасних інструментів фінансового менеджменту бюджетування, cash-flow-аналізу, оптимізації оборотного капіталу, цифрових фінансових технологій, автоматизованих систем моніторингу.

Структурована модель управління грошовими потоками, запропонована в роботі, дозволяє окреслити логіку послідовних етапів від діагностики фінансового стану до оцінки результативності. Такий підхід дає змогу підвищити прогнозованість руху грошових ресурсів, своєчасно виявляти ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення, що формує основу довгострокової фінансової стійкості.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у поглибленому вивченні: впливу цифровізації та фінтех-інструментів на швидкість, прозорість і достовірність управління грошовими потоками; моделей управління cash flow у кризових умовах та за високої турбулентності ринкового середовища; можливостей застосування штучного інтелекту й аналітики великих даних у прогнозуванні грошових потоків та оптимізації оборотного капіталу; специфіки управління грошовими потоками для підприємств різних галузей, зокрема високотехнологічного сектору та малого бізнесу.

Таким чином, ефективний фінансовий менеджмент є не лише інструментом оптимізації грошових потоків, а й стратегічним чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Його подальший розвиток визначатиметься рівнем цифрової трансформації, якістю управлінських рішень та гнучкістю адаптації бізнесу до змін економічного середовища.

Література

1. Барабаш Н.С., Никонович М.О. Аналіз грошових потоків в системі фінансового менеджменту підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 2(2). С. 164-167.
2. Заремба Є. Грошові потоки підприємства: сутність і класифікація. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* 2015. № 2(23). С. 87-92. DOI: https://doi.org/10.26642/pbo-2012-2(23)-87-92.
3. Гуцалюк О.М., Бондар Ю.А. Розвиток ринку фінансових послуг в умовах глобалізації. *Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри*: матеріали науково-практичного круглого столу. Суми: Сумський державний університет, 2024. С. 16-20.
4. Гуцалюк О.М., Бондар Ю.А. Використання технологій фінансового контролінгу в корпоративно-орієнтованому управлінні. *Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Полтава: ПУЕТ, 2024. С. 28-31.
5. Гуцалюк О.М., Гаврилова Н.В. Інвестиційна стратегія комерційних банків в контексті Євроінтеграції. *Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри*: матеріали науково-практичного круглого столу. Суми: Сумський державний університет, 2023. С. 31-36.
6. Гуцалюк О.М., Бондар Ю.А. Процеси цифровізації України на шляху до ЄС. *Європейський союз і Україна: передісторія, історія, сучасність*: тези Міжнародної наукової конференції. Миколаїв: Чорноморський національний університет імені Петра Могили, 2023. С. 27-30.

7. Костюк-Пукаляк О.М. Вплив факторів на грошові потоки підприємств в умовах євроінтеграційних процесів україни. *Економіка: реалії часу*. 2017. № 1(29). С. 171-177.
8. Левченко О., Вовк М., Юрченко Н., Гаврилюк А. Діагностика системи управління фінансовоекономічною безпекою конкурентоспроможних підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифровізації. *Агросвіт*. 2024. № 4. С. 22-30.
9. Левченко О., Левченко А., Немченко Т. Захист комерційної таємниці в контексті стратегічного управління економічною безпекою організації в умовах цифровізації економіки. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2021. № 7(40). С. 20-30.
10. Левченко О., Довгенко Ю., Замуренко Д. Вплив штучного інтелекту та сучасних цифрових технологій на капіталізацію підприємств: регресійний аналіз. *Актуальні проблеми розвитку регіональної економіки*. 2025. № 2 (21). С. 344-359. DOI: https://doi.org/10.15330/apred.2.21.344-359.
11. Майборода О.Є., Майборода О.В., Реплюк О.В. Напрями управління грошовими потоками підприємства. *Економіка і суспільство*, 2017. № 10. С. 305-309.
12. Монтика Ю. Роль аналізу грошових потоків у розвитку малого та середнього бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-30.
13. Augustine O.A., Sibindi A. Cash flow management practices: an empirical study of small businesses operating in the south african retail sector. *Risk governance & control: financial markets & institutions*. 2014. № 4(2). DOI: https://doi.org/10.22495/rgcv4i2c1art1.
14. Seretidou D., Billios D., Stavropoulos A. Integrative Analysis of Traditional and Cash Flow Financial Ratios: Insights from a Systematic Comparative Review. *Risks*. 2025. № 13(4). P. 62. DOI: https://doi.org/10.3390/risks13040062.
15. Oğuzhan ERCAN, Mehtap ÖNER, Emin AVCI Factors influencing corporate cash holdings: a study of emerging economies. Factors Influencing Corporate Cash Holdings: A Study of Emerging Economies. 2025. DOI: https://doi.org/10.14780/muiibd.1630962.
16. Utemuratova M. Mimproving the efficiency of cash flow management at the enterprise. *Economics and Innovative Technologies*. 2023. № 11(5). P. 146–151. DOI: https://doi.org/10.55439/EIT/vol11_iss5/a17.
17. Feriandy F. The Influence of Financial Management Practices on Company Performance: Analysis of Cash Flow, Debt, Working Capital, and Capital Structure. *International Journal of Business and Applied Economics*. 2024. № 3(6). P. 1107–1116. DOI: https://doi.org/10.55927/ijbae.v3i6.12194.

References

1. Barabash, N.S., Nykonovych, M.O. (2010). «Analysis of cash flows in the financial management system of an enterprise». *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*. № 2(2). pp. 164-167.
2. Zaremba, Ye. (2015). «Cash flows of an enterprise: essence and classification». *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalters'koho obliku, kontroliu i analizu*. № 2(23). pp. 87-92. DOI: https://doi.org/10.26642/pbo-2012-2(23)-87-92.
3. Hutsaliuk, O.M., Bondar, Yu.A. (2024). «Development of the financial services market in the context of globalization». *Pravove rehuliuvannia finansovykh posluh: natsional'nyj, ievropejs'kyj, hlobalizatsijnyj vymiry*. [Rozvytok rynku finansovykh posluh v umovakh hlobalizatsii]. *Proceeding of* the Materials of the naukovo-praktychnoho kruhloho stolu. Sums'kyj derzhavnyj universytet. Sumy. Ukraine.
4. Hutsaliuk, O.M., Bondar, Yu.A. (2024). «The use of financial controlling technologies in corporate-oriented management». *Vplyv hlobalizatsijnykh protsesiv ta tsyfrovoi transformatsii na formuvannia mizhnarodnoho ekonomichnoho klimatu ta finansovoi ekosystemy*. [Vykorystannia tekhnolohij finansovoho kontrolinhu v korporatyvno-oriientovanomu upravlinni]. *Proceeding of* the Materials of the Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. PUET. Poltava. Ukraine.
5. Hutsaliuk, O.M., Havrylova, N.V. (2023). «Investment strategy of commercial banks in the context of European integration». *Pravove rehuliuvannia finansovykh posluh: natsional'nyj, ievropejs'kyj, hlobalizatsijnyj vymiry.* [Investytsijna stratehiia komertsijnykh bankiv v konteksti Yevrointehratsii]. *Proceeding of* the Materials of the naukovo-praktychnoho kruhloho stolu. Sums'kyj derzhavnyj universytet. Sumy. Ukraine.
6. Hutsaliuk, O.M., Bondar, Yu.A. (2023). «Processes of digitalization of Ukraine on the way to the EU». *Yevropejs'kyj soiuz i Ukraina: peredistoriia, istoriia, suchasnist'.* [Protsesy tsyfrovizatsii Ukrainy na shliakhu do YeS]. *Proceeding of* the Materials of the Mizhnarodnoi naukovoi konferentsii. Chornomors'kyj natsional'nyj universytet imeni Petra Mohyly. Mykolaiv. Ukraine.
7. Kostiuk-Pukaliak, O.M. (2017). «The influence of factors on the cash flows of enterprises in the context of European integration processes of Ukraine». *Ekonomika*: *realii chasu*. № 1(29). pp. 171-177.
8. Levchenko, O., Vovk, M., Yurchenko, N., Havryliuk, A. (2024). «Diagnostics of the financial and economic security management system of competitive agri-food enterprises in the context of digitalization». *Ahrosvit*. № 4. pp. 22-30.
9. Levchenko, O., Levchenko, A., Nemchenko, T. (2021). «Protection of trade secrets in the context of strategic management of the economic security of an organization in the context of digitalization of the economy». *Tsentral'noukrains'kyj naukovyj visnyk. Ekonomichni nauky*. № 7(40). pp. 20-30.
10. Levchenko, O., Dovhenko, Yu., Zamurenko, D. (2025). «The impact of artificial intelligence and modern digital technologies on the capitalization of enterprises: regression analysis». *Aktual'ni problemy rozvytku rehional'noi ekonomiky*. № 2 (21). pp. 344-359. DOI: https://doi.org/10.15330/apred.2.21.344-359.
11. Majboroda, O.Ye., Majboroda, O.V., Repliuk, O.V. (2017). «Directions of cash flow management of an enterprise». *Ekonomika i suspil'stvo*, № 10. pp. 305-309.
12. Montyka, Yu. (2023). «The role of cash flow analysis in the development of small and medium-sized businesses». *Ekonomika ta suspil'stvo*. № 58. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-30.
13. Augustine, O.A., Sibindi, A. (2014). «Cash flow management practices: an empirical study of small businesses operating in the south african retail sector». *Risk governance & control: financial markets & institutions*. № 4(2). DOI: https://doi.org/10.22495/rgcv4i2c1art1.
14. Seretidou, D., Billios, D., Stavropoulos, A. (2025). «Integrative Analysis of Traditional and Cash Flow Financial Ratios: Insights from a Systematic Comparative Review». *Risks*. № 13(4). pp. 62. DOI: https://doi.org/10.3390/risks13040062.
15. Oğuzhan ERCAN, Mehtap ÖNER, Emin AVCI Factors influencing corporate cash holdings: a study of emerging economies. Factors Influencing Corporate Cash Holdings: A Study of Emerging Economies. (2025). DOI: https://doi.org/10.14780/muiibd.1630962.
16. Utemuratova, M. (2023). «Mimproving the efficiency of cash flow management at the enterprise». *Economics and Innovative Technologies*. № 11(5). pp. 146–151. DOI: https://doi.org/10.55439/EIT/vol11_iss5/a17.
17. Feriandy, F. (2024). «The Influence of Financial Management Practices on Company Performance: Analysis of Cash Flow, Debt, Working Capital, and Capital Structure». *International Journal of Business and Applied Economics*. № 3(6). pp. 1107–1116. DOI: https://doi.org/10.55927/ijbae.v3i6.12194.

Стаття надійшла до редакції / Received 10.10.2025 **Прийнята до друку / Accepted 25.10.2025**